Vihreä kasvu
Robert Torvelainen

7.10.2026

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin puolijohde-ekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehyksestä (sirusäädös 2.0) U 55/2026 vp
Eduskunnan talousvaliokunnan kirjallinen kuuleminen 9.10.2026

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta talousvaliokunnalle.

Sirusäädös 2.0 on osa Euroopan teknologisen suvereniteetin pakettia. EK pitää paketin tavoitetta vahvistaa Euroopan teknologista kilpailukykyä, kriisinkestävyyttä ja omaa kapasiteettia lähtökohtaisesti kannatettavana. Teknologinen suvereniteetti ei kuitenkaan saa tarkoittaa Euroopan eristäytymistä kansainvälisestä yhteistyöstä tai markkinoiden sulkemista. Tavoitteena tulee olla avoin strateginen autonomia, joka perustuu toimiviin sisämarkkinoihin, kansainväliseen kauppaan, osaamiseen, investointeihin ja yritysvetoisiin innovaatioihin.

Paketin valmistelussa on varmistettava, että toimet parantavat eurooppalaisten ja suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja kasvumahdollisuuksia sen sijaan, että ne ensisijaisesti lisäävät hallinnollista taakkaa.

Euroopan oman pilvi-, tekoäly- ja datakeskuskapasiteetin vahvistaminen edellyttää ennakoitavaa sääntelyä, sujuvia lupamenettelyjä, kohtuuhintaisen ja puhtaan energian saatavuutta, toimivia tietoliikenneyhteyksiä sekä osaavaa työvoimaa. Suomella on näillä alueilla merkittäviä kilpailuetuja, ja paketin valmistelussa on huomioitava nämä niin, että voidaan rakentaa Suomen nykyisten vahvuuksien ja ratkaisujen päälle sen sijaan, että jouduttaisiin tekemään täysin uusia malleja tai sellaisia, jotka soveltuvat huonosti Suomeen.

Näistä lähtökohdista EK:n on helppo tukea valtioneuvoston kantaa, jonka puitteissa puolijohdepolitiikan tulisi perustua toimiviin sisämarkkinoihin, markkinaehtoisiin ratkaisuihin, teknologianeutraalisuuteen, osaamiseen, tutkimus- ja innovaatiotoimintaan sekä yksityisiä investointeja houkuttelevaan toimintaympäristöön. EU:n toimien tulisi vahvistaa Euroopan strategista kilpailukykyä ja vähentää haitallisia riippuvuuksia tavalla, joka ei johda protektionismiin, sisämarkkinoiden pirstoutumiseen tai haitalliseen valtiontukikilpailuun.

Siruja Euroopalle, kysyntä ja osaaminen

EK tukee valtioneuvoston kantaa, joka pitää myönteisenä, että ehdotus kattaisi puolijohdearvoketjun sekä erikoistuneet puolijohteet laajasti eikä keskittyisi yksinomaan kehittyneimpään siruvalmistukseen. Sääntelyssä ja rahoituksen kohdentamisessa tulisi huomioida tarkoituksenmukaisesti myös puolijohdesuunnittelu, fotoniikka, kvanttiteknologiat, MEMS- ja sensoriteknologiat ja muut Suomen kannalta tärkeät puolijohteisiin kytkeytyvät teknologiat, kuten valmistusprosessit ja

materiaalit. Kvanttisirujen sisällyttämisestä ”ensimmäinen laatuaan” -määritelmän soveltamisalaan olisi varmistuttava neuvotteluissa.

Kuten kaikessa EU-sääntelyssä, on erittäin tärkeää, että ehdotuksen määritelmät ovat johdonmukaisia sekä asetuksen sisällä että mahdollisuuksien mukaan myös suhteessa muuhun EU:n sääntelyyn. Määritelmien tulisi olla ennakoitavia ja välttää päällekkäisiä tai toisistaan poikkeavia sektorikohtaisia käsitteitä, jotka vaikeuttaisivat kansallista soveltamista. Tämä valtioneuvoston kanta on siis vahvasti kannatettava. Samoin EK tukee valtioneuvoston kantaa, jonka puitteissa rahoituksen kohdentamisen tulisi perustua avoimiin, läpinäkyviin ja kilpailullisiin menettelyihin. Samalla tulisi pyrkiä välttämään tilanne, jossa puolijohdeinvestoinnit keskittyisivät vain muutamiin jäsenvaltioihin tai jossa sääntely lisäisi haitallista valtiontukikilpailua jäsenvaltioiden välillä.

Luvitus

EK pitää erittäin hyvänä, että lupamenettelyt on tunnistettu yhdeksi keskeiseksi tekijäksi edistämään kriittisten teknologioiden investointeja Euroopassa. Samalla EK tukee valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan ympäristöllisiä menettelyitä koskevaa EU-sääntelyä kehitettäessä tulisi huolehtia EU-oikeudellisen järjestelmän toimivuudesta siten, että eri säädösten välille ei synny niiden soveltamista ja toiminnanharjoittajan oikeusturvaa heikentäviä ristiriitatilanteita.

Lupamenettelyitä koskevista ehdotuksista yksi asiointipiste ja sähköisten järjestelmien tehokkaampi hyödyntäminen soveltuvat hyvin Suomen toimintaympäristöön, jossa on vastikään toteutettu mittava luvitusuudistus. EK pitää tärkeänä, että asetuksen mukaisena sähköisenä asiointipisteenä voidaan soveltaa kansallisia olemassa olevia järjestelmiä.

Luvituksen kesto on investointinäkökulmasta keskeinen tekijä. Osana luvitusuudistusta Suomessa on otettu käyttöön yhteiskäsittely ympäristöasioissa, joka koskee vain valikoituja ympäristöllisiä lupia. Yhteiskäsittelyssä eri lupia yhdistetään yhdeksi päätökseksi, josta on yksi valitusoikeus. Yhteiskäsittely on yrityksille vapaaehtoinen, jotta lupamenettelyissä säilyy joustavuus ja menettely voidaan yhteensovittaa kussakin investointiprojektissa usein eri aikaa haettaviin lupiin. Yksi teollinen valmistushanke käsittää usein kaavaprosessin ja YVA-menettelyn lisäksi useita erillisiä lupia, joiden hakeminen yhtäaikaisesti ei ole käytännössä mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Tästä näkökulmasta on epäselvää, kuinka hyödyllinen ehdotuksen 21 artiklan mukainen lupamenettelyn 12 kuukauden enimmäisaika on Suomen kontekstissa, sillä määräaika alkaisi vasta hakemuksen täydellisyydestä. Tästä huolimatta EK tukee lupaprosessien vauhdittamista niin tarkoituksenmukaisen sääntelyn kuin riittävän resurssoinnin kautta.

Rahoitus, täytäntöönpano ja toimivallan siirrot

Kuten pilvi- ja tekoälyn kehittämisen säädöksen osalta, EK peräänkuuluttaa tarvetta rajata komission laajoja, olennaisiin kokonaisuuksiin liittyviä valtuuksia ja tukee valtioneuvoston kantaa, jonka puitteissa komissiolle mahdollisesti siirrettävä säädösvalta ja täytäntöönpanovalta on minimaalinen, rajataan täsmällisesti ja että niiden käyttö olisi tarpeellista, oikeasuhtaista ja jäsenvaltioiden vaikutusmahdollisuudet huomioon ottavaa.

Lopuksi

EK korostaa, että teknologisen suvereniteetin paketilla tulee olla selkeä kilpailukykyä vahvistava kokonaisvaikutus. Jatkovalmistelussa on arvioitava ehdotusten yhteisvaikutukset yritysten kustannuksiin, investointeihin, innovointiin, kansainväliseen kauppaan ja sisämarkkinoiden toimintaan. Euroopan teknologinen asema vahvistuu vain, jos yrityksillä on kannusteet investoida, kasvaa ja kehittää uusia ratkaisuja EU:ssa.